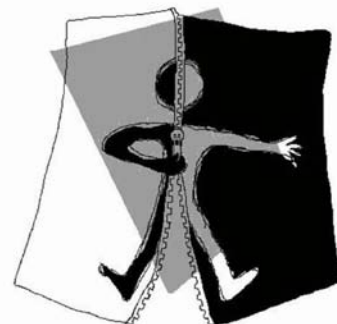

Demokratiets grænser

En analyse af landdistrikternes politiske muligheder efter den danske kommunalreform i 2007

| Af Malene Brandt Winther | Ph.d.-stipendiat | Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter (IFUL) | mbw@sam.sdu.dk |

Den danske kommunalreform sammenlagde 270 kommuner til 98 storkommuner i 2007. Regeringen opfordrede i den forbindelse kommunerne til at formulere landdistriktspolitikker, der skulle sikre udvikling af landdistrikterne. Halvdelen af kommunerne efterkom regeringens ønske, men ofte specificerede kommunerne ikke udviklingsmål, og over halvdelen (68 %) glemte opfølgingsprocedurerne, hvorfor to landsdækkende undersøgelser i 2009 konkluderede, at manglende statslige krav til politikken, økonomien og udviklingsmålene ofte gør landdistriktspolitikken til *symbolpolitik*¹. Ph.d.-afhandlingen spørger derfor: *Hvad er vilkårene for udviklingen af landdistriktspolitik efter den danske kommunalreform i 2007?* Spørgsmålet bliver fokuseret af følgende underordnede spørgsmål: *Hvordan har de forskydninger, der fulgte af kommunalreformen, påvirket formuleringer af landdistriktspolitikker? Hvilke ønsker er opstået? Hvad er kapitalkravet (socialt, økonomisk, kulturelt og politisk) for deltagelse i de politiske forhandlinger? Hvordan er definitionen af de politiske muligheder udfordret, forsvaret og defineret i forhandlingerne? Hvad er forholdet mellem landdistrikternes ønsker og de nye kommuners definition af det muliges kunst?* Spørgsmålene bliver besvaret gennem kvalitative studier i to kommuner, hvis politiske konstituering og bureaukratiske procedurer divergerer, og efterfølgende analyser inspireret af Laclau, Howarth og Bourdieu. Her er valgt diskurs- og kapitalanalyse, fordi teorierne sætter fokus på relationerne mellem borgerne og det kommunale niveau. Mere specifikt stiller teorier skarpt på, hvordan samspillet mellem bestræbelser, forhandlinger og magtrelationer skaber landdistrikternes politiske muligheder, samt hvordan politiske forhandlinger på mikroniveau (lokale netværk) har indflydelse på mulighederne på makroniveau (kommunale udvalg og byrådet).

Afhandlingen antager, at kommunerne udøver en *lighedsløgik*, der prioriterer majoriteten i byområderne og marginaliserer landdistrikterne. Det sker fx, når landboernes ønsker bliver afvist med henvisning til omkostninger pr. indbygger, fordi økonomien blot er et af mange mulige kriterier, og det samtidig er en målestok, der oftest vil favorisere byboernes behov. Resultatet er en indsnævring af det politiske ansvarsområde til byer og bynære områder. Ønsker landdistrikterne politisk indflydelse skal de derimod udvide den kommunalpolitiske tolerance og skabe en *forskellighedslogik*, der giver kommunalpolitisk ligestilling til forskelligt stillede borgere. Landboernes ønsker vil her blive vurderet i forhold til kommunalt definerede borgerrettigheder, der inkluderer fx socialt og kulturelt ansvar, herligheds- og livsværdi samt omkostninger pr. borger set i et bredt perspektiv. Overgangen fra en lighedsløgik til en forskellighedslogik er imidlertid ikke belyst fra et diskurs – og kapitalperspektiv. Formodningen er her, at landdistrikterne skal forhandle en udvidelse af kapitalkravet og det politiske mulighedsrum, før de kan sikre landboernes inklusion. Samtidig har hidtidige empiriske undersøgelser været kvantitative og fokuseret på kommunernes perspektiv, mens afhandlingen tager udgangspunkt i samspillet mellem borgernes position og det kommunale niveau i relation til realiserede strukturer. Perspektivet vil formodentlig vise, at de uformelle kapitalkrav er langt væsentligere end bureaukratiske strukturer og har direkte indvirkning på landdistrikternes politiske muligheder. Afhandlingen tilbyder med andre ord både et potentielt empirisk og teoretisk bidrag, der samlet kan vise, hvordan landdistrikterne opnår lokalpolitisk ligestilling, så demokratiet rækker helt ud til kommunegrænserne.

¹ Kromann og Just udarbejdede i 2009 rapporten *Kommunalreformen og landdistriktspolitikken. En spørgeskemaundersøgelse* for Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikterne (IFUL). Center for Regional- og Turismedforskning udarbejdede i 2009 rapporten *Organisering af landdistriktsindsatsen efter kommunalreformen*.